

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 126/2021-57

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 31 C 138/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. septembra 2020 a doplnenou 18. novembra 2020, 18. januára 2021 a 18. februára 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 C 138/2017. Sťažovatelia navrhujú v napadnutom konaní okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prietahov a žiadajú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každému v sume 2 500 eur.

2. Ústavný súd na tomto mieste dáva do pozornosti, že v prípade tejto ústavnej sťažnosti sťažovateľov ide už v poradí o druhú nimi podanú ústavnú sťažnosť, ktorou namietajú porušenie ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Prvá ústavná sťažnosť sťažovateľov na prietahy v napadnutom konaní bola uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 172/2020-26 z 13. mája 2020 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

3. Podstatou tejto v poradí druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľov je ich tvrdenie, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní porušil nimi namietané právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov v dôsledku najmä jeho nehospodárneho, neefektívneho a nesústredeného postupu, ale tiež aj svojou nečinnosťou. Zároveň namietali, že v prípade napadnutého konania ide o extrémne dlhotrvajúce konanie pred provinštančným súdom, keď ani po viac ako troch rokoch od podania ich žaloby nebolo napadnuté konanie právoplatne ukončené a okresný súd vo veci ani len nevydal žiadne meritórne rozhodnutie. Vo veci samej vystupujú sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov proti žalovanej Slovenskej republike – Štátnemu pedagogickému ústavu (ďalej len „žalovaný“) o zriadenie vecného bremena práva vybudovania, napojenia a užívania inžinierskych sietí (vodovodnej, kanalizačnej a elektrickej prípojky) a práva prístupovej komunikácie, práva prechodu pešo a prejazdu motorovými vozidlami a nemotorovými vozidlami. Napadnuté konanie bolo na okresnom súde začaté na základe sťažovateľmi podanej žaloby 30. augusta 2017.

4. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti ďalej argumentujú, že v uvedenom prípade ide z ich strany už o v poradí druhú podanú ústavnú sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, pričom o prvej nimi podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 172/2020-26 z 13. mája 2020 tak, že ju ako zjavne neopodstatnenú odmietol, no s týmto záverom sa sťažovatelia nestotožňujú. Ďalej uviedli, že keďže podľa nich porušovanie ich práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní stále trvá, podali túto opakovanú ústavnú sťažnosť, pričom poukázali aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej je v obdobných civilných veciach prípustná dĺžka napadnutého konania pred prvoinštančným súdom v trvaní dvoch až troch rokov.

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovatelia poukázali na jednotlivé aspekty postupu okresného súdu, a to vrátane obdobia od podania žaloby do vydania rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých videli nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť okresného súdu vo vedení napadnutého konania. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd mal k dispozícii množstvo relevantných dôkazov, vyjadrení oboch sporových strán, a teda mohol do podania tejto ich v poradí druhej ústavnej sťažnosti dostatočne zistiť skutkový a právny stav a vo veci vydať meritórne rozhodnutie.

6. Vo vzťahu k uplatňovaným kritériám sťažovatelia uviedli, že pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, tak v prípade napadnutého konania nie je podľa nich možné vec hodnotiť po právnej ani po faktickej stránke ako zložitú. Podľa nich tento druh sporového konania tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. Ku kritériu spočívajúcemu v postupe sťažovateľov ako účastníkov napadnutého konania uviedli, že sa nijak nepričinili o vznik prietáhov, boli aktívni a vždy včas reagovali na výzvy okresného súdu. Nakoniec vo vzťahu k tretiemu kritériu, ktorým je postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní, vyslovili záver, že je nepochybné, že práve nečinnosť, resp. hlavne neefektívna a nesústredená činnosť okresného súdu, je tým dôvodom, pre ktorý do podania tejto v poradí druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľov stále nedošlo k odstráneniu ich právnej neistoty vydaním meritórneho a právoplatného rozhodnutia vo veci.

7. Na záver vo vzťahu k samotnému predmetu sporu a jeho významu pre sťažovateľov doplnili, že ten má pre nich mimoriadny význam, pretože stále nevedia, či bude v prospech ich nehnuteľnosti – rodinného domu zriadené vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné pre jeho riadne užívanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a prehľad procesných úkonov

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od okresného súdu vyžiadal súdny spis týkajúci sa napadnutého konania, prehľad procesných úkonov, ako aj vyjadrenie okresného súdu k samotnej ústavnej sťažnosti.

9. Okresný súd zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr 2034/21 doručeným ústavnému súdu 19. februára 2021, v ktorom v podstatnom uviedol, že v napadnutom konaní sa sťažovatelia opakovane 16. októbra 2018, 9. januára 2019 a 22. marca 2019 obrátili na okresný súd so sťažnosťami na prietahy v napadnutom konaní, ktoré boli vyhodnotené ako nedôvodné. Zároveň poukázal na to, že už predchádzajúcu sťažovateľmi podanú ústavnú sťažnosť ústavný súd v rozhodnutí ústavného súdu vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú a odmietol ju. Ďalej uviedol, že predmetom tohto sporu sú tri žalobné petity, pričom sťažovatelia k žalobe nepripojili geometrický plán, ale navrhujú znalecké dokazovanie znalcom z odvetvia geodézie. Okresný súd vo svojom vyjadrení dodal, že napadnuté konanie ani z pohľadu judikatúry ESLP nie je možné považovať za konanie s výnimočnou rýchlosťou, pričom v súvislosti so sťažovateľmi uvádzaným mimoriadnym významom rozhodnutia vo vzťahu k užívaniu ich nehnuteľnosti poukázal na to, že zo zápisnice z pojednávania okresného súdu konaného 17. júla 2020 jednoznačne vyplýva, že sťažovatelia majú aj v súčasnej dobe prístup k ich nehnuteľnosti, v ktorom im nik nebráni. Uviedol, že vzhľadom na posudzované kritéria možnosti vzniku prietahov a na okolnosti veci nie je možné doterajšiu dĺžku napadnutého konania považovať za extrémnu, ako to uvádzajú sťažovatelia. Ku kritériu právnej a faktickej zložitosti veci uviedol, že ide o spor, v ktorom sa sťažovatelia domáhajú svojich práv prostredníctvom v žalobe uvedených viacerých žalobných petitov so samostatnou právnou kvalifikáciou, pričom vo veci je zároveň podaná aj vzájomná žaloba. Zároveň čo sa týka nehnuteľnosti, vo vzťahu ku ktorej sa sťažovatelia domáhajú zriadenia vecného bremena, sa vedie iný súdny spor a je sporné vlastnícke právo k pozemku, ku ktorému má byť vecné bremeno zriadené a vlastníkovi ktorého má byť náhrada za jeho zriadenie vyplatená. Vzhľadom na túto skutočnosť, ako aj na to, že samotní sťažovatelia v žalobe navrhovali vykonanie dokazovania viacerými znaleckými posudkami, je podľa názoru okresného súdu možné dospieť k záveru o vyššej odbornej náročnosti prejednávanej veci, a nesúhlasí preto s tvrdením sťažovateľov, že nejde o právne a skutkovo náročný spor. K postupu okresného súdu a správaniu jednotlivých sporových strán uviedol, že po vydaní rozhodnutia ústavného súdu okresný súd v napadnutom konaní konal riadne, pričom ďalší priebeh napadnutého konania je ovplyvnený výlučne okolnosťami na strane sporových strán, a to vrátane sťažovateľov. Uviedol, že práve sťažovatelia požiadali o odročenie pojednávania nariadených na 16. september 2020 a 27. november 2020, a to z dôvodu prebiehajúcich mimosúdnych rokovaní so žalovaným, pričom napriek nariadeniu ďalšieho pojednávania na 26. február 2021 okresnému súdu neoznámili výsledok týchto rokovaní. Vzhľadom na uvedený postup sťažovateľov preto okresnému súdu podľa jeho názoru nie je možné vytknúť nehospodárnosť, neefektívnosť a nesústredenosť v jeho postupe. Okresný súd vo vzťahu k priebehu napadnutého konania poukázal aj na existenciu objektívnych okolností sťažujúcich postup vo všetkých sporových veciach v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19, a to už od marca roku 2020 až po súčasnosť, keď v dôsledku prijatých zákonných opatrení bolo možné vykonávať len také úkony v súdnych konaniach, ktoré neznesú odklad. Poukázal na prijatie

vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu, ktorá umožňuje vykonávať súdne pojednávania v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu len v nevyhnutnom rozsahu a tiež vo vymedzených konaniach, pričom napadnuté konanie k takýmto konaniam nepatrí. Na záver uviedol, že vzhľadom na všetky uvedené okolnosti, a to aj objektívneho charakteru, ktoré ovplyvnili činnosť okresného súdu, ako aj iných súdov v priebehu roku 2020, zastáva názor, že aj keď je celková doterajšia dĺžka napadnutého konania na hranici ústavnej akceptovateľnosti, v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu sťažovateľmi namietaného práva na prejednanie veci bez prietáhov.

II.2. Prehľad procesných úkonov:

10. Ústavný súd z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 172/2020-26 z 13. mája 2020:

- 17. júna 2020 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. júl 2020,
- 17. júla 2020 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom bol stanovený termín obhliadky na 17. august 2020 a pojednávanie bolo odročené na 16. september 2020,
- 14. augusta 2020 zápisnica okresného súdu z obhliadky,
- 7. septembra 2020 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľov na odročenie pojednávania nariadeného na 16. september 2020 z dôvodu mimosúdneho rokovania so žalovaným,
- 16. septembra 2020 okresný súd odročil pojednávanie a nariadil nový termín pojednávania na 27. november 2020,
- 25. novembra 2020 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľov na odročenie pojednávania nariadeného na 27. november 2020 z dôvodu mimosúdneho rokovania so žalovaným,
- 27. novembra 2020 okresný súd odročil pojednávanie a nariadil nový termín pojednávania na 26. február 2021.

Ústavný súd overením aktuálneho stavu napadnutého konania prostredníctvom Informačného centra okresného súdu zistil, že nariadené pojednávanie sa v termíne 26. február 2021 uskutočnilo za účasti oboch sporových strán a pojednávanie bolo odročené na 31. marec 2021 (rieši sa otázka podania vyjadrení k vzájomnej žalobe, pozn.).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou aj tejto v poradí druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľov je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovatelia namietali, že okresný súd je naďalej v napadnutom konaní jednak nečinný, no najmä, že jeho postup je nehospodárny, neefektívny a nesústredený.

12. Na tomto mieste ústavný súd opakovane poukazuje na skutočnosť, že posudzovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní už bolo predmetom rozhodovania pred ústavným súdom (ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 172/2020-26 z 13. mája 2020, pozn.). Aktuálnu ústavnú s'ťažnosť podanú opakovane v tej istej veci s'ťažovatelia ústavnému súdu doručili len štyri mesiace po vydaní uvedeného rozhodnutia ústavného súdu a opätovne v nej namietajú porušenie rovnakých označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Obsahovo je táto ústavná s'ťažnosť vrátane jej jednotlivých doplnení zameraná v podstate len na konštatovanie existencie priet'ahov v napadnutom konaní s poukazom na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného na súde prvej inštancie do dňa podania ústavnej s'ťažnosti, resp. k jednotlivým dátumom jej následného doplnenia.

13. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že v prípade ústavných s'ťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy takéto ústavné s'ťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak celková dĺžka konania pred súdom nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných priet'ahov, resp. ak argumenty v ústavnej s'ťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná s'ťažnosť prijatá na ďalšie konanie. K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej s'ťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019).

14. V súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd zároveň uvádza, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 550/2020), obzvlášť ak sa porušenie tohto práva namieta v konaní, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných priet'ahoch.

15. S poukazom na už uvedené východiská ústavný súd pristúpil k posúdeniu ústavnej s'ťažnosti aj v prípade s'ťažovateľov. Napadnuté konanie ako celok trvá od podania žaloby s'ťažovateľmi na okresnom súde 30. augusta 2017 do dňa prerokovania tejto ústavnej s'ťažnosti celkovo približne 3 a pol roka. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že napadnuté konanie, resp. jeho priebeh a otázku možnej existencie ústavnoprávne relevantných priet'ahov v ňom už ústavný súd na základe prvej podanej ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľov raz preskúmaval. V postupe okresného súdu v období od podania žaloby až do času vydania rozhodnutia ústavného súdu z 13. mája 2020 nebolo zo strany ústavného súdu zistené porušenie s'ťažovateľmi namietaného práva na prejednanie veci bez priet'ahov. V uvedenom rozhodnutí síce ústavný súd pripustil existenciu nie celkom optimálneho postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý však nedosahoval s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu ústavnoprávne relevantnú intenzitu, pričom v tejto súvislosti ústavný súd prihliadol predovšetkým na v tom čase celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní menej ako troch rokov, samotný predmet sporu, ako aj na skutočnosť rozšírenia predmetu napadnutého konania na podklade podanej vzájomnej žaloby, k čomu došlo až po takmer dvoch rokoch od začatia napadnutého konania, čo tiež kladie na postup okresného súdu zvýšené časové nároky (bližšie pozri závery rozhodnutia ústavného súdu z 13. mája 2020, pozn.). Dôrazne zároveň ústavný súd uvádza, že mu v tomto konaní neprislúcha posudzovať námietku s'ťažovateľov,

že sa s uvedeným rozhodnutím, resp. jeho závermi nestotožňujú. Keďže však uvedené rozhodnutie ústavného súdu nebráni tomu, aby sa sťažovatelia opätovne obrátili s ústavnou sťažnosťou namietajúcou prietahy v napadnutom konaní na ústavný súd, ak by boli toho názoru, že aj v ďalšom následnom postupe zo strany okresného súdu dochádza k zbytočným prietahom, úlohou ústavného súdu v rámci tohto konania je najmä posúdiť, či sa aj v následnom postupe okresného súdu nevyskytli okolnosti, ktoré by už za danej situácie umožňovali ústavnému súdu konštatovať vznik neodôvodnených prietahov v napadnutom konaní. Z uvedeného prehľadu procesných úkonov vykonaných okresným súdom po vydaní rozhodnutia ústavného súdu jednoznačne vyplýva, že okresný súd vo veci riadne konal a nariad'oval pojednávania, bola tiež uskutočnená aj miestna ohliadka. Zároveň bolo preukázané, že práve sťažovatelia požiadali o odročenie dvoch pojednávani (nariadených na 16. september 2020 a 27. november 2020, pozn.), a to z dôvodu mimosúdneho rokovania so žalovaným. Samozrejme, išlo o uplatňovanie ich práva, no na druhej strane uvedená skutočnosť nemôže byť pričítaná na vrub okresnému súdu ako jeho nečinnosť či neefektívna činnosť majúca za následok predlžovanie napadnutého konania, obzvlášť ak samotný Civilný sporový poriadok vo svojom čl. 7 ods. 2 ukladá všeobecnému súdu povinnosť viesť strany sporu k zmierlivému vyriešenu sporu. K sťažovateľmi namietanej celkovej dĺžke napadnutého konania je tiež potrebné zdôrazniť, že ústavný súd v uvedenom prípade pri posudzovaní postupu okresného súdu berie ohľad aj na tú skutočnosť, že v priebehu takmer celého roku 2020 vzhľadom na objektívne príčiny – zákonné obmedzenia vydané v záujme zamedzenia šírenia ochorenia COVID-19 okresný súd, tak ako aj iné súdy objektívne musel danej situácii prispôbiť svoju činnosť. Inak tomu vzhľadom na aktuálnu situáciu nie je ani v súčasnej dobe, no aj napriek tomu okresný súd v priebehu roku 2021 dosiaľ koná vo veci v podstate plynulo. Uvedenú objektívnu celospoločenskú situáciu ústavný súd koniec koncov už zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, či I. ÚS 42/2021. Zároveň je možné zdôrazniť, že predmetom napadnutého konania je spor, ktorý nepatrí ani v zmysle judikatúry ESĽP medzi tzv. prednostné konania, ku ktorým má vo veci konajúci súd pristupovať s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou. Ako teda jednoznačne vyplýva aj z úkonov okresného súdu uvedených v bode 9 tohto rozhodnutia, ani v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu (teda ani v období po 13. máji 2020, pozn.) nedochádza zo strany okresného súdu k prietahom v napadnutom konaní.

16. S poukazom na všetky uvedené skutočnosti tak ústavný súd v prípade napadnutého konania nedospel k záveru, žeby sa okresný súd v rámci neho svojím postupom dopustil porušenia sťažovateľmi namietaných práv v takej ústavnoprávne relevantnej intenzite, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľmi namietaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd ale dáva do pozornosti okresnému súdu, aby v ďalšom priebehu dbal o čo najefektívnejší postup v danej veci.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

18. Na záver ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sa sťažovatelia domáhali ochrany svojich práv za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu